

Moș Crăciun este versiunea mai nouă a [Sfântului Nicolae](#) care și-a făcut apariția în [secolul III](#)

.

El apare ca un om bătrân prietenos care împarte [cadouri](#) tuturor copiilor în noaptea de [Crăciun](#)

(de

[24](#)

spre

[25 decembrie](#)

).

Chiar dacă mitul poate varia de la zonă la zonă, în special în funcție de clima în perioada Crăciunului (care pleacă de la o iarnă înghețată în [emisfera nordică](#) și ajunge la o vară caldă în [emisfera sudică](#)), în general Moș Crăciun este imaginat ca fiind îmbrăcat într-un costum roșu, având o barbă lungă și albă și locuind într-o țară nordică (mai frecvent în Finlanda sau în Canada).

Spiridușii îl ajută la pregătirea cadourilor. El împarte cadourile cu ajutorul unei sănii zburătoare, ce este trasă de [reni](#) (sau pe o planșă de surf în [Australia](#)). Moș Crăciun intră în case prin horn (dacă există unul) și pune cadourile sub [pomul de Crăciun](#)

sau în cizmele pregătite special pentru aceasta.

[Sfântul Nicolae](#) din [Myra](#) ([Demre](#)) reprezintă sursa primară de inspirație pentru Moș Crăciun. El a trăit în secolul al patrulea și a fost un [episcop](#) creștin al provinciei

[Licia](#)

din

[Anatolia](#)

bizantină, fiind renumit pentru faptul că împărțea cadouri oamenilor săraci, El a dăruit câte 100 de galbeni la trei fete sărace înainte de a se mărita pentru ca acestea să nu ajungă să se [prostitueze](#)

.

[1]

Moș Crăciun a fost asemănat cu

[Odin](#)

, un zeu important la popoarele germanice.

[1]

În două cărți scrise în secolul XIII în

[Islanda](#)

, ”

[Poetic Edda](#)

” și „

[Prose Edda](#)

”, acesta este prezentat zburând pe un cal cu opt picioare numit Sleipnir ce putea călători pe distanțe lungi, astfel fiind comparat cu

[renii](#)

lui Moș Crăciun.

[2]

Sărbătoarea închinată lui,

[Yule](#)

, avea loc anual pe 21 decembrie. În ajunul acestei zile, copii își umpleau încălțăminte cu legume, iar zeul le oferea dulciuri în locul acestora.

[3]

[4]

Conform legendei, această practică ar fi fost adusă în

[Statele Unite](#)

de către coloniștii

[olandezi](#)

ce s-au stabilit în

[New Amsterdam](#)

în secolul XVII.

[\[5\]](#)

[\[6\]](#)

Această idee este însă greșită, imigranții olandezi fiind protestanți detestau cultul sfinților, împreună cu cel al Sfântului Nicolae, considerându-l obicei

[papistaș](#)

[\[7\]](#)

Santa Claus a fost introdus într-o satiră din 1809 a lui Washington Irving, numită *Knickerbocker History*

, el inventând legenda conform căreia Santa Claus a fost împrumutat de la imigranții olandezi.

[Sinterklaas](#) (versiunea olandeză a Sfântului Nicolae) era îmbrăcat cu haine bisericesti și se

urca pe acoperișurile caselor, trimițându-le acestora cadouri prin horn.

^[4] În [Marea](#)

[Britanie](#)

, „Father Christmas” este datat din secolul XVII, personajul fiind un bărbat grăsuț, cu barbă, îmbrăcat într-o haină lungă, verde și guler de blană. Imaginea lui se regăsește în „fantoma Crăciunului prezent” din cartea „A Christmas Carol” scrisă de

[Charles Dickens](#)

.

^[4]

Christkindlein a devenit popular în Europa în secolul XIX. El aducea cadouri în secret copiilor, având ca ajutor un

[pitic](#)

numit Pelznickel (sau Belsnickle).

Imaginea lui Moș Crăciun în perioada modernă

Un rol important în crearea mitului l-a avut pastorul american [Clement Clarke Moore](#), autor al unui poem care îl prezenta pe Sfântul Nicolae ca și un personaj simpatic, dolofan și zâmbitor, care împarte cadourile din sania sa trasă de reni.

^[8]

^[9]

Publicat pentru prima dată în ziarul

Sentinel

din

[New York](#)

pe

[23 septembrie](#)

[1823](#)

,

creația a devenit în anii următori foarte căutat, ajungând în mai multe cotidiene din Statele Unite, dar fiind și tradus și publicat în întreaga lume. În [1860](#), cotidianul *Harper's Illustrated Weekly* a publicat un desen al lui Moș Crăciun, îmbrăcat într-un costum roșu ornat cu nasturi negri și cu o curea din piele. Timp de aproape 30 de ani,

[Thomas Nast](#)

, desenator și caricaturist al ziarului, a ilustrat prin sute de desene toate aspectele legendei și va da mitului principalele sale caracteristici vizuale.

[\[10\]](#)

Nast este și cel care a promovat în

[1885](#)

ideea că reședința lui Moș Crăciun se află la

[Polul Nord](#)

. Acest lucru a fost preluat anul următor de scriitorul

[George P. Webster](#)

.

[\[8\]](#)

[\[9\]](#)

În

[1931](#)

, Moș Crăciun a primit o nouă imagine printr-o campanie publicitară, desfășurată de

[Coca-Cola](#)

. Desenatorul

[Haddon Sundblom](#)

i-a conturat o burtă durdulie, un aer jovial, un costum roșu și o atitudine tolerantă.

[\[9\]](#)

Compania folosește aceeași imagine a lui Moș Crăciun în campaniile publicitare realizate cu ocazia sărbătorilor de iarnă din acel moment până în prezent.

În „Dicționar onomastic românesc”, „Crăciun” este un substantiv, personificat în folclor ca Moș Crăciun. [\[11\]](#) [Romulus Vulcănescu](#) prezintă legenda personajului: „Mitul arhaic al unui cioban-zeu-moș este transfigurat în mitul unui cioban demonic care refuză s-o primească pe Fecioara Maria să nască în staulul lui. Soția lui Crăciun (Crăciuna sau Crăciuneasa, în studiul lui Pericle Papahagi) o primește într-ascuns și moșește pe Isus, faptă pentru care Crăciun îi taie mâinile, dar Fecioara Maria i le lipește la loc. Minunea îl convertește pe Crăciun la creștinism (religie care nu apăruse încă). De bucurie că nevasta lui a scăpat de pedeapsa lui necugetată, Crăciun aprinde un rug de cioate de brad în curtea lui și joacă hora cu toate slugile sale. După joc împarte Fecioarei Maria daruri păstorești (lapte, caș, urdă, smântână) pentru ea și fiul ei”.

[\[12\]](#)

Etnologul afirmă că Moș Crăciun reprezintă o transfigurare a

[magilor](#)

ce i-au adus daruri lui Isus la nașterea sa și că este simbolul tipului creator. Sintagma „moș” din numele său înseamnă „întemeietor”, „ziditor”, „începător”.

[12]

Semnificația sărbătorii actuale de Crăciun este specifică [geto-dacilor](#). În aceeași zi se celebră [Saturnaliile](#) romane, apoi moartea și renașterea zeului solar de origine [iraniană](#)

,
[Mithra](#)

, și, după trei secole de la apariția creștinismului, a început să se serbeze nașterea lui [Isus](#)

. Determinantul „Moș (Crăciun)” semnifică vârsta înaintată a zeului care trebuia să moară și să se nască de Anul Nou. Existența lui dura 365 sau 366 de zile, îmbătrânea, deceda și învia la începutul anului următor. În tradițiile populare, Crăciunul apare fie ca o zeitățe cu puteri supranaturale, fie ca un om obișnuit (un bătrân, pastor cu barba de omăt, vecin cu Moș Ajun, etc).

[13]

Vestimentația lui era alcătuită din

[costum popular](#)

, anotimpul sugerat fiind

[primăvara](#)

.
[8]

Vechimea numelui e dovedită de existența cuvântului, în variante, în

[aromână](#)

și

[megleno-română](#)

.

Scrisoare către Moș Crăciun și Ajunul Crăciunului

Obiceiul de a redacta o [scrisoare](#) către Moș Crăciun este o tradiție de Crăciun. Scrisorile de obicei conțin o listă de jucării pe care le doresc copiii și confirmarea faptului că au fost buni. Unii sociologi au constatat că fetele de obicei scriu mai politicos și mai mult decât băieții, chiar dacă cererile lor nu sunt mai mari decât ale celorlalți și au tendința de a folosi expresii mai complexe. Fetele cer cel mai adesea și cadouri pentru alte persoane. [14]

[Satul lui Moș Crăciun](#)

din

[Finlanda](#)

a fost înființat în 1985 și din acel an au fost primite peste 12,5 milioane de scrisori din peste 197 de țări.

[15]

Din

[România](#)

au fost trimise peste 33 000 de redactări spre această destinație.

În [Statele Unite](#) , copiii lasă în seara de Ajun prăjituri și lapte pentru Moș Crăciun. ^[17] În [Olanda](#)

, acesta vine pe un cal alb și pune cadourile în saboți confecționați din lemn, iar în

[Rusia](#)

el este însoțit de

[Albă-ca-Zăpada](#)

. În

[Suedia](#)

, darurile sunt puse într-un sac îngropat adânc în zăpadă, iar Moș Crăciun este un pitic îmbrăcat în roșu, cu barbă albă, căruia îi place să mănânce orez cu lapte (o mâncare tradițională). În

[Italia](#)

există obiceiul ca, înainte de Moș Crăciun, să vină Befana. Ea se deplasează pe mătură și verifică dacă au fost cuminți copiii, lăsându-le cadouri lângă brad. În

[Anglia](#)

, cei mici aruncă scrisorile pentru Moș Crăciun în sobă astfel încât dorințele lor să iasă pe coș.

^[18]

În

[Islanda](#)

există 13 Moși Crăciun, câte unul pentru fiecare zi a sărbătorilor de iarnă.

^[10]

În perioada 24 decembrie – 6 ianuarie, aceștia împart copiilor cuminți cadouri, cei răi primind un cartof. În

[Elveția](#)

, el aduce pomul de Crăciun în casele oamenilor, obicei ce datează din 1775.

Deși ideea de Moș Crăciun provine din [creștinism](#) , personajul a devenit o reprezentare laică a [Crăciunului](#)

. Acest fapt a fost contestat de un grup mic de fondatori ai

[religiei protestante](#)

care au respins materialismul sărbătorii rezultat din oferirea de cadouri. Această opoziție datează din secolul XVI, fiind pornită de către grupurile protestante și continuată de

[puritanii](#)

din

[Anglia](#)

secolului al XVII-lea și de coloniștii americani care au interzis complet sărbătoarea. Deși Crăciunul a devenit legal după 22 de ani, proteste au existat până la mijlocul anilor 1800.

[\[34\]](#)

Pastorul

[Paul Nedergaard](#)

din

[Danemarca](#)

a stârnit controverse când l-a declarat pe Moș Crăciun „un

[goblin](#)

păgân” în 1958.

[\[35\]](#)

Confesiunea [Martorii lui Iehova](#) respinge sărbătoarea Crăciunului și dezaprobă orice reprezentare a lui Moș Crăciun. Deși Biserica Creștină din Roma consideră că Nașterea lui

[Isus](#)

nu a fost pe 25 decembrie, instituția a hotărât s-o celebreze pe această dată deoarece coincidea cu

Dies Natalis Invicti Solis

(

[it](#)

:

Ziua născutului și necuceritului Soare

(Saturn)), o sărbătoare păgână. Din acest motiv este criticat Crăciunul de către unii adepți ai acestei religii.

[\[36\]](#)

[\[37\]](#)

În cartea sa, „*Nicholas: The Epic Journey from Saint to Santa Claus*”, [Jeremy Seal](#) scrie că Moș Crăciun a început să devină un simbol al comercialismului în anii 1800 când i s-au atribuit elemente ca

[sania](#)

,

[clopoțelii](#)

,

[renii](#)

, etc.

[\[38\]](#)

Și Carol Jean-Swanson, autoarea operei

Mothering

relevă aceleași idei, afirmând că Sfântul Nicolae oferea cadouri celor săraci, iar noul Moș Crăciun reprezintă mai mult o risipă ostentativă.

[\[39\]](#)

În [Cehia](#) , [Austria](#) și [Marea Britanie](#) au luat amploare multe campanii anti-Moș Crăciun în anii 2000. ^[40] ^[41] ^[42] Moș Crăciun a fost interzis pe 21

decembrie 2008 în [Bosnia](#) , motivul fiind acela că nu aparține tradiției acestei țări.

^[43]

[Patriarhul Daniel](#)

al

[României](#)

a declarat că; „În această perioadă a Sărbătorii Nașterii Domnului auzim colinde multe și frumoase despre Moș Crăciun, dar mai nou apare în societate și un fel de Moș Crăciun secularizat și comercial, simbol al consumismului și al materialismului individualist. Totuși, adevăratul înțeles al lui Moș Crăciun se află în iubirea părintească a lui Dumnezeu-Tatăl, iubire care se arată în lume prin nașterea Fiului Său Celui veșnic, Mântuitorul lumii”, suveranul pontif criticând transformarea Crăciunului într-un alt prilej de cumpărături.

^[44]

Termenul englezesc *Santa Claus* este anglicizarea lui *Sinterklaas* care înseamnă [Sfântul Nicolae](#)

în

limba olandeză. Washington Irving a susținut într-o satiră din 1809 că termenul *Santa Claus*

a apărut în

[SUA](#)

prin contactul imigranților olandezi cu alte populații americane.

^[7]

Olandezii cultivați sunt conștienți că

Sinterklaas

e sărbătoarea neaoșă, iar

[Crăciunul](#)

este sărbătoare de import. Protestanții conservatori din Olanda nu introduc brad în casă de Crăciun, fiind considerat obicei catolic de origine păgână.